

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน ทั้งหมด 6 กลุ่มเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่ ตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ศักยภาพของชุมชนเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของ ชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐใน ชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ได้ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ “การวิจัยเพื่อการส่งเสริมภาคการเกษตรของ องค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน” มีศักยภาพของกลุ่มเกษตร อาศัยวิธีการ SWOT Analysis สรุปได้ดังตารางที่ 6.1-6.4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 ประเด็นศักยภาพด้านจุดแข็งของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นจุดแข็ง	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	สมาชิกกลุ่มมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต การตลาด การเพาะปลูก การแปรรูป และการ ประชาสัมพันธ์	5 กลุ่มเกษตรกร	25.00
2	กลุ่มเกษตรกรมี webpage ในการประชาสัมพันธ์ และ ขายสินค้า	3 กลุ่มเกษตรกร	15.00
3	สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศใน กลุ่มลูกค้ารายใหญ่	3 กลุ่มเกษตรกร	15.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 6.1 ประเด็นศักยภาพด้านจุดแข็งของกลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นจุดแข็ง	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
4	การทำเกษตรในระบบอินทรีย์แบบครบวงจรและสามารถควบคุมการผลิตได้	2 กลุ่มเกษตรกร	10.00
5	สินค้าเกษตรมีคุณภาพ มีความปลอดภัยสูง โดยจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพทุกครั้งก่อนนำไปจำหน่าย	2 กลุ่มเกษตรกร	10.00
6	ผู้นำกลุ่มและสมาชิกเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรของกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น	2 กลุ่มเกษตรกร	10.00
7	พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำเพียงพอ	1 กลุ่มเกษตรกร	5.00
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.1 แสดงประเด็นศักยภาพด้านจุดแข็งของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ประเด็นจุดแข็งที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 6 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ สมาชิกกลุ่มมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต การตลาด การเพาะปลูก การแปรรูป และการประชาสัมพันธ์ มีจำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา คือ กลุ่มเกษตรกรมี webpage ในการประชาสัมพันธ์ และขายสินค้า และสินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศในกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรเท่ากัน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.00 การทำเกษตรในระบบอินทรีย์แบบครบวงจร และสามารถควบคุมการผลิตได้ สินค้าเกษตรมีคุณภาพ มีความปลอดภัยสูง โดยจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพทุกครั้งก่อนนำไปจำหน่าย และผู้นำกลุ่มและสมาชิกเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรของกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรเท่ากัน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.00 และพื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำเพียงพอ มีจำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตารางที่ 6.2 ประเด็นศักยภาพด้านโอกาสของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นโอกาส	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุน	5 กลุ่มเกษตรกร	45.45
2	มีตลาดรองรับในการจัดส่งสินค้าเกษตรของกลุ่ม	4 กลุ่มเกษตรกร	36.36
3	กลุ่มลูกค้าและตลาดมีความหลากหลายและยังมีความต้องการจากลูกค้าราย	2 กลุ่มเกษตรกร	18.18
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.2 แสดงประเด็นศักยภาพด้านโอกาสของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ประเด็นโอกาสที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรจากทั้งหมด 6 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุน มีจำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ มีตลาดรองรับในการจัดส่งสินค้าเกษตรของกลุ่ม มีจำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.36 และกลุ่มลูกค้าและตลาดมีความหลากหลายและยังมีความต้องการจากลูกค้าราย มีจำนวนเท่ากัน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.18

ตารางที่ 6.3 ประเด็นจุดอ่อนของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นจุดอ่อน	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	กลุ่มเกษตรกรยังไม่สามารถจัดการฟาร์มและพื้นที่การเพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพได้	2 กลุ่มเกษตรกร	20.00
2	สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับชุมชนจากกลุ่มลูกค้าชาว	2 กลุ่มเกษตรกร	20.00
3	กลุ่มเกษตรกรยังไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตสินค้าในแต่ละรอบการผลิตได้	2 กลุ่มเกษตรกร	20.00
4	อำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางยังมีไม่มาก	2 กลุ่มเกษตรกร	20.00
5	สินค้าเกษตรมีการแข่งขัน แต่เป็นในลักษณะที่เป็นเครือข่ายกัน	1 กลุ่มเกษตรกร	10.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 6.3 ประเด็นจุดอ่อนของกลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นจุดอ่อน	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
5	สินค้าเกษตรมีการแข่งขัน แต่เป็นในลักษณะที่เป็น เครือข่ายกัน	1 กลุ่มเกษตรกร	10.00
6	สินค้าเกษตรมีข้อจำกัดในความหลากหลายของ ตัวสินค้าให้เข้ากับแต่ละกลุ่มลูกค้า	1 กลุ่มเกษตรกร	10.00
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.3 แสดงประเด็นจุดอ่อนของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ประเด็นจุดอ่อนที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 6 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรยังไม่สามารถจัดการฟาร์มและพื้นที่การเพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพได้ สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับชุมชนจากกลุ่มลูกค้าชาวนา กลุ่มเกษตรกรยังไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตสินค้าในแต่ละรอบการผลิตได้ และอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางยังมีไม่มาก มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรเท่ากัน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมา คือ สินค้าเกษตรมีการแข่งขัน แต่เป็นในลักษณะที่เป็นเครือข่ายกัน และสินค้าเกษตรมีข้อจำกัดในความหลากหลายของตัวสินค้าให้เข้ากับแต่ละกลุ่มลูกค้า มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรเท่ากัน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตารางที่ 6.4 ประเด็นอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นอุปสรรค	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	การตลาดมีการแข่งขันกันในพื้นที่สูง ทั้งในด้านราคา และปริมาณ	2 กลุ่มเกษตรกร	50.00
2	ตลาดสินค้ายังไม่มี ความหลากหลาย	2 กลุ่มเกษตรกร	50.00
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.4 แสดงประเด็นอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ประเด็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 6 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ การตลาดมีการแข่งขันกันในพื้นที่สูงทั้งในด้านราคาและปริมาณ และตลาดสินค้ายังไม่มี ความหลากหลาย มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรเท่ากัน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.00

6.1.2 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน

การวิจัยอาศัยการวิเคราะห์และประเมินผลโดยใช้แบบจำลอง Diamond Model ของ Michael E. Porter (1990) และแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีทั้งหมด 6 ประเด็น ซึ่งสรุปได้แนวทางการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน ดังตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 แนวทางการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน

ลำดับ	ประเด็น	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	กลุ่มเกษตรกรควรได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านแหล่งเงินทุน ด้านความรู้ ด้านการผลิต การบัญชี และการตลาด เป็นต้น ได้แก่ หน่วยงานจาก กรมวิชาการเกษตร สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เทศบาลตำบลต่าง ๆ ในพื้นที่ องค์การอาหารและยา สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์วิจัยข้าว และกรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น การเข้ามาช่วยเหลือด้านความรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้	6 กลุ่มเกษตรกร	28.57
2	การส่งเสริมการเกษตรแก่กลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรและวิทยาการที่ให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อเกษตรกรจะได้นำความรู้นี้ไปใช้ในการพัฒนาฟาร์มของตนเอง ปัจจุบันการส่งเสริมการเกษตรก็เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยผลการวิจัยทางการเกษตรจะ	4 กลุ่มเกษตรกร	19.05

ที่มา : จากการทำวิจัย

ตารางที่ 6.5 แนวทางการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็น	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
3	ไม่เป็นจริงได้ ถ้าไม่ได้เผยแพร่ให้แก่เกษตรกรให้นำไปใช้ในการพัฒนาการเกษตรของกลุ่ม การส่งเสริมในเรื่องเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ เพื่อการจัดการกระบวนการผลิต ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการผลิต ย่นระยะเวลาในการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรรวมถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ดียิ่งขึ้น	4 กลุ่มเกษตรกร	19.05
4	การส่งเสริมเกษตรกรโดยใช้หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี รักษาอาชีพในการทำการเกษตร โดยหันมาทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค ลดปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมให้กลับมามีชีวิตดีขึ้น	3 กลุ่มเกษตรกร	14.29
5	การสร้างกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การวางแผนการผลิต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของกันและกัน เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพ ความร่วมมือกันที่เป็นประโยชน์ต่อการทำการเกษตร	2 กลุ่มเกษตรกร	9.52
6	การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มีความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร และพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้น	2 กลุ่มเกษตรกร	9.52
รวม			100

ที่มา : จากการทำวิจัย

จากตารางที่ 6.5 แสดงแนวทางการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ กลุ่มเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านแหล่งเงินทุน ด้านความรู้ ด้านการผลิต การบัญชี และการตลาด เป็นต้น ได้แก่หน่วยงานจาก กรมวิชาการเกษตร สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เทศบาลตำบลต่าง ๆ ในพื้นที่องค์การอาหารและยา สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์วิจัยข้าว และกรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น การเข้ามาช่วยเหลือด้านความรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.57

รองลงมา คือ การส่งเสริมการเกษตรแก่กลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรและวิทยาการที่ให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อเกษตรกรจะได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาฟาร์มของตนเอง ปัจจุบันการส่งเสริมการเกษตรก็เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยผลการวิจัยทางการเกษตรจะไม่ใช่จริงได้ ถ้าไม่ได้เผยแพร่ให้แก่เกษตรกรให้นำไปใช้ในการพัฒนาการเกษตรของกลุ่ม และการส่งเสริมในเรื่องเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ เพื่อการจัดการกระบวนการผลิต ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการผลิต ย่นระยะเวลาในการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรรวมถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ดียิ่งขึ้น มีจำนวนเท่ากับ 4 กลุ่มเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 19.05

ประเด็นการส่งเสริมเกษตรกรโดยใช้หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี รัชดาธิ์ในการทำการเกษตร โดยหันมาทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค ลดปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมให้กลับมามีชีวิตที่ดีขึ้น มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.29

ประเด็นสุดท้ายคือ การสร้างกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การวางแผนการผลิต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของกันและกัน เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพ ความร่วมมือกันที่เป็นประโยชน์ต่อการทำการเกษตร และการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มีความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร และพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้น มีจำนวนเท่ากับ 2 กลุ่มเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 9.52

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยเพื่อการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคประชาคมอาเซียน” อาศัยแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ของนันทยา หุตานวัตรและคณะ (2546) ในการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส จุดอ่อน และอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 6 กลุ่มเกษตรกร ซึ่งการวิจัยพบว่า จุดแข็งของกลุ่มเกษตรกรที่สำคัญ คือ สมาชิกกลุ่มมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต การตลาด การเพาะปลูก การแปรรูป และการประชาสัมพันธ์ ด้านโอกาสที่สำคัญ คือ กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุน แต่กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมยังมีจุดอ่อนที่สำคัญ คือ กลุ่มเกษตรกรยังไม่สามารถจัดการฟาร์มและพื้นที่การเพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพได้ สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับชุมชนเท่านั้น กลุ่มเกษตรกรยังไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตสินค้าในแต่ละรอบการผลิตได้ และอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางยังมีไม่มาก และมีอุปสรรคที่สำคัญ คือ การตลาดมีการแข่งขันกันในพื้นที่สูง ทั้งในด้านราคาและปริมาณ และตลาดสินค้ายังไม่มีหลากหลาย

จากการวิเคราะห์และประเมินผลโดยใช้แบบจำลอง Diamond Model ของ Michael E. Porter และแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีปัจจัยส่งเสริมและทำลายสู่ความเป็นเลิศต่อการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐ ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยในการดำเนินงาน (Factor condition) 2) เงื่อนไขด้านความต้องการของตลาด (Demand condition) 3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and supporting industries) 4) กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (Firm Strategy Structure and Rivalry) 5) รัฐบาล (Government) และ 6) เหตุสุดวิสัย หรือ โอกาส (Chance) ทำให้นักวิจัยเห็นถึงศักยภาพของชุมชนในแต่ละแห่ง และทราบแนวทางในการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน ทั้งหมด 6 ประเด็น ซึ่งประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ กลุ่มเกษตรกรควรได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านแหล่งเงินทุน ด้านความรู้ ด้านการผลิต การบัญชี และการตลาด เพื่อให้เกษตรกรมีประสิทธิภาพด้านเกษตรมากยิ่งขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้

จากผลการศึกษาการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าหน่วยงานภาครัฐ เช่น กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าว ตำบลบ้านแม่ ได้รับการความช่วยเหลือด้านความรู้ เรื่องการผลิตข้าวในระบบอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การผลิตน้ำหมักและปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการระบบฟาร์มในการควบคุมโรคและศัตรูพืชอื่นๆ จากสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ศูนย์วิจัยข้าว กรมพัฒนาที่ดิน และเทศบาลตำบลบ้านแม่ และ กลุ่มเกษตรกรปลูกลำไยปลอดภัย ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง ได้รับการช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง

ในด้านความรู้ เช่น การเพิ่มปริมาณการผลิต การพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ วิทยาการหลังเก็บเกี่ยวที่ดี ส่งผลเสียแก่ต้นลำไยน้อยที่สุด การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตลำไยในระบบอินทรีย์ เป็นต้น เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดการส่งเสริมการเกษตร ของคุชฎี ณ ลำปาง (2543) ที่ระบุว่า กระบวนการของการส่งเสริมการเกษตร ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๆ เช่น การส่งเสริมความรู้และทักษะ ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรเองแล้วก็ตาม การส่งเสริมการเกษตรยังสามารถนำความรู้และข้อมูลอื่นๆ ที่เกษตรกรยังขาดไปเพิ่มเติมให้ได้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการสร้างความชำนาญให้เกษตรกรเป็นกิจกรรมสำคัญ การให้คำแนะนำและข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้คำแนะนำด้านเทคนิคและข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรใช้ในการตัดสินใจและนำไปปฏิบัติได้ซึ่งคำแนะนำด้านเทคนิคการผลิตนั้นได้มาจากการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์เกษตร และนอกจากนั้นแล้ว ตัวเกษตรกรก็อาจเป็นแหล่งที่จะให้คำแนะนำและข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรรายอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้องค์กรเกษตรกร นักส่งเสริมควรให้ความช่วยเหลือแนะนำเกษตรกรในการจัดตั้งองค์กรที่จะสามารถเป็นศูนย์กลางในการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันในอนาคต องค์กรเกษตรกรในท้องถิ่นจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารได้ และนักส่งเสริมการเกษตรยังต้องการกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรอีกด้วย

นอกจากนั้นแนวทางในการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยใช้หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรอยู่ดี กินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี รักอาชีพในการทำการเกษตร โดยหันมาทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค ลดปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมให้กลับมาดีขึ้นปลูกข้าวอินทรีย์ เช่น ตำบลสันป่าตอง มีแนวทางในการส่งเสริมโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการทำการเกษตรของกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี รักในอาชีพเกษตรโดยหันมาทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งมีความคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นปรัชญาที่มีมิติครอบคลุมถึง 4 ด้าน ที่ สมพร เทพสิทธิ (2549: 21-25) ได้สรุปไว้ คือ 1) มิติ ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง เป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน มีความขยันหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีพ มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข 2) มิติด้านจิตใจ หมายถึง มีจิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ ปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทาในการดำรงชีวิต 3) มิติด้านสังคม หมายถึง การมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความ เมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งให้เกิดความสามัคคี ปราศจากการ

เบียดเบียน การเอารัด เอาเปรียบและการมั่งร่ำรวยทำลายกัน และ 4) มิติด้านวัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต ที่ ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน การทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุด ปัญหาหนึ่งที่ บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

การส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน การส่งเสริมการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ในภาคประชาคมอาเซียน เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านแหล่งเงินทุน ด้านความรู้ ด้านการผลิต การบัญชี และการตลาด การส่งเสริมในเรื่องเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ เพื่อการจัดการกระบวนการผลิต ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการผลิต ย่นระยะเวลาในการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรรวมถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ดียิ่งขึ้น การสร้างกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การวางแผนการผลิต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของกันและกัน เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพ ความร่วมมือกันที่เป็นประโยชน์ต่อการทำการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มีความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร และพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษา ของ ธนุพงษ์ บุญญประภา (2556) ที่ได้ศึกษา ถึง ความต้องการโครงการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๋น้อย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการโครงการส่งเสริมการเกษตรด้านการส่งเสริมเกษตรโดยรวมในระดับมาก เช่น ด้านการปลูกพืช ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการในระดับมากที่สุด คือ การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใส่ปุ๋ย/ การบำรุงดูแลรักษาสภาพดิน การเก็บเกี่ยวผลผลิต ด้านการเลี้ยงสัตว์ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้ส่งเสริมการเกี่ยวกับ การคัดเลือกพันธุ์ การให้อาหารสัตว์เลี้ยง มากที่สุด ส่วนด้านหัตถกรรม ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้ส่งเสริมการเกษตรด้านงานหัตถกรรมในระดับปานกลางทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด/ การจำหน่ายผลผลิต วิธีการทำ และด้านเทคนิคการทำและการออกแบบ สาเหตุที่ต้องการให้ส่งเสริมในระดับปานกลางเนื่องจากในแต่ละชนเผ่ามีเอกลักษณ์ของหัตถกรรมที่ผลิตเป็นของตนเองอยู่แล้ว นอกจากนั้นเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลยังต้องการให้ส่งเสริมด้านการทำบัญชี รายรับ รายจ่าย และการวางแผนการผลิตอีกด้วย ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าจากผลการการศึกษาทั้งสองดังกล่าว เกษตรกรยังต้องการให้ส่งเสริมการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรรวมถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ดียิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน สำหรับวิธีการส่งเสริมการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ เน้นการส่งเสริมเกษตรกรแบบกลุ่ม เช่น

กลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย, กลุ่มชุมชนประมงครบวงจร
 ท้องถิ่นตำบลชมพู ตำบลชมพู อำเภอสารภี, กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตเกษตรบ้าน
 สันกอเกิด ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง และกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์ ตำบลบ้านแม
 อำเภอสันป่าตอง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตเกษตรบ้านสันกอเกิด ตำบลบ้านกลาง อำเภอ
 สันป่าตอง และกลุ่มเกษตรกรปลูกกล้วยปลอดภัย ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง การส่งเสริม
 ใช้วิธีการส่งเสริมหลาย ๆ เรื่อง ตามความถนัดของกลุ่มเกษตรกร โดยมีทีมนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง
 จากหลายหน่วยงานเข้าไป ส่งเสริมโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดโครงการอบรม หรือ ให้
 ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งเสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับ
 แนวคิดวิธีการส่งเสริมการเกษตรของจินดา ขลิบทอง และคณะ (2554) ได้กล่าวถึงประเภทของ
 วิธีการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า 1) วิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยอิงบุคคลหรือ ผู้รับสารเป็นเกณฑ์
 เช่น 1.1) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล หรือแบบบุคคลต่อบุคคล 1.2) วิธีการส่งเสริม
 การเกษตรโดยกลุ่มบุคคล 1.3) วิธีการส่งเสริมการเกษตรมวลชน 2.) วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดย
 อ้างอิงวัตถุประสงค์ หรือตัวสารเป็นเกณฑ์ คือ 2.1) การส่งเสริมการเกษตรโดยการส่งเสริมเพียง
 เรื่องเดียว 2.2) การส่งเสริมการเกษตรโดยการเลือกเรื่องเสริมหลายๆ เรื่อง 2.3) การส่งเสริม
 การเกษตรโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดที่เกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน 3.) การส่งเสริมการเกษตรโดย
 อิงเจ้าหน้าที่หรือผู้ส่งสารเป็นเกณฑ์ 3.1) การใช้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความรู้แบบกว้าง
 3.2) การใช้ทีมนักวิชาการ 3.3) การใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย 3.4) การใช้
 เจ้าหน้าที่สื่อมวลชน 4.) วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงตามช่องทางหรือสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริม
 เกษตร 4.1) วิธีการส่งเสริมเกษตรโดยใช้สื่อคำพูด 4.2) วิธีการส่งเสริมเกษตรโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์
 4.3) วิธีการส่งเสริมเกษตรโดยใช้สื่อภาพและเสียง 4.4)วิธีการส่งเสริมเกษตรโดยใช้สื่อกิจกรรม
 และ 5.) วิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยอิงชุมชน 5.1) การส่งเสริมการเกษตรในชุมชนชนบท
 5.2) การส่งเสริมการเกษตรในชุมชนในเมือง

6.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาผลกระทบของประชาคมอาเซียน
 ที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กร
 ภาครัฐของทุกชุมชนทั้ง 207 ชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากนั้นทำการคัดเลือกชุมชนที่มี
 ศักยภาพ เพื่อนำมาเป็นตัวแทนของชุมชนในการวางแผนด้านการส่งเสริมภาคการเกษตรของ
 องค์กรภาครัฐในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน ต่อจากนั้นการวิจัย
 ควรบูรณาการการทำงานกับชุมชนนอกจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของการขยาย

ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ของการนำไปใช้ให้มากขึ้น รวมถึงการวางแผนด้านการส่งเสริมภาค
การเกษตรขององค์กรภาครัฐร่วมกับชุมชนในประเทศอาเซียนทั้ง 9 ประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนา
สินค้าเกษตรอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์ร่วมกันมากที่สุด

